

Dar Demarco dla Muzeum Sztuki!

- To historyczne wydarzenie, jedno z kluczowych osiągnięć tego muzeum w ostatnich latach - nie ma wątpliwości Daniel Muzyczuk, dyrektor Muzeum Sztuki w Łodzi. - Z ogromną radością ogłaszamy przyjęcie do zbioru pierwszej części kolekcji Archiwum Richarda Demarco, jednej z najważniejszych postaci europejskiej kultury drugiej połowy XX i początku XXI wieku. To największy dar dla Muzeum Sztuki w Łodzi.

Fragmenty tego daru zostały zaprezentowane podczas konferencji w MS1 przy ul. Więckowskiego. Pracownicy muzeum prowadzonego przez Urząd Marszałkowski Województwa Łódzkiego otworzyli część kartonów. Co zawiera ta słynna kolekcja? Przede wszystkim 1300 dzieł sztuki, ale także bogate archiwum Richarda Demarco: fotografie, filmy na taśmach, plakaty, katalogi, korespondencje, unikalne notatki kuratorskie. Legendarny kurator gromadził tę kolekcję przez 60 lat. Jak ocenił Daniel Muzyczuk pytany o wartość kolekcji, należy ją liczyć w setkach milionów złotych.

- Ale jej wartość nie polega wyłącznie na pojedynczych egzemplarzach, lecz na tym, że te dzieła łączą się w zbiór, który opowiada nam nie tylko o konkretnych dziełach, ale także o tym, jak one były tworzone, jak były współtworzone, jak kształtowały sztukę drugiej połowy XX wieku - mówiła Marta Cienkowska, ministra kultury i dziedzictwa narodowego. - To wyjątkowe wydarzenie również dla Ministerstwa Kultury, bo dziś do polskich zbiorów trafia kolekcja o wyjątkowej skali i wyjątkowym znaczeniu dla sztuki współczesnej. Co dla nas ważne, w tej kolekcji znajdują się dzieła, materiały, historia polskich artystów, którzy pokazywali swoje prace podczas festiwalu w Edynburgu. Pozwoli nam to badać polską awangardę w relacji z Zachodem, w czasie, gdy ten dialog był ograniczony politycznie instytucjonalnie. Bardzo dziękuję Richardowi za ten dar, który przechodzi do nas w sposób nierozproszony.

W bogatej kolekcji są między innymi dzieła Tadeusza Kantora, Magdaleny Abakanowicz, Jerzego Beresia, Edwarda Krasińskiego, Teresy Pągowskiej, Józefa Robakowskiego. Profesor Robakowski był gościem konferencji.

- Jest między innymi ważny z perspektywy Muzeum Sztuki rysunek Jankiela Adlera, artysty z Łodzi, który swoje życie zakończył w Glasgow w Szkocji - cieszy się Daniel Muzyczuk. - To dowód na to, że ustanowione przez Richarda połączenia pomiędzy Szkocją a Łodzią zaistniały też wcześniej.

Darczyńca połączył się z gośćmi zdalnie. - Jestem szczęśliwy, że moja kolekcja znalazła się w Muzeum Sztuki w Łodzi. Czuję się nie tylko obywatelem Europy, ale również tego miasta. Myślę, że Polacy stali się częścią mojej duszy - mówił 95-letni Richard Demarco. - To dla mnie ogromna radość i duma, że ta bezcenna kolekcja trafia do Muzeum Sztuki w Łodzi - mówiła Joanna Skrzydlewska, marszałek województwa łódzkiego. - Richard Demarco to postać legendarna. Wizjoner, który przez lata budował mosty pomiędzy artystami Polski, Szkocji i całej Europy, za co serdecznie dziękujemy. Ten dar jest dowodem na to, że nasza instytucja cieszy się ogromnym zaufaniem i prestiżem na arenie międzynarodowej. Dziękuję za wsparcie ministerstwu kultury. To dowód na to, jak powinna wyglądać współpraca między rządem a samorządem województwa. Pracownikom muzeum dziękuję za determinację, za profesjonalizm i ciężką pracę, która doprowadziła nas do tego wydarzenia.

Richard Demarco od lat 60. XX wieku jest jednym z najważniejszych animatorów życia artystycznego w Szkocji. W Richard Demarco Gallery oraz podczas Festiwalu Edynburskiego promował twórców z Żelaznej Kurtyny, w tym wielu artystów z naszego kraju. Wielokrotnie

odwiedzał Polskę. Po raz pierwszy w 1968 roku. Wówczas nawiązał współpracę z Muzeum Sztuki w Łodzi i przyjaźń z Ryszardem Stanisławskim, ówczesnym dyrektorem. W 1972 roku zorganizowali wspólnie wystawę „Atelier '72” w ramach Festiwalu w Edynburgu. Od tamtej pory odwiedzał Polskę blisko 50 razy, uczestnicząc m.in. w otwarciu MS2 w 2008 roku.

Rozmowy o przekazaniu zbioru rozpoczęły się w listopadzie ubiegłego roku. Transport kolekcji do Polski był możliwy dzięki wsparciu Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego - w kwocie 500 tysięcy złotych.

- To zbiór, z którego będziemy czerpać przez długie lata. W kolejnych miesiącach będziemy sukcesywnie opracowywać, digitalizować i udostępniać części archiwum i kolekcji, a także budować program, wystaw, seminarium i działań edukacyjnych. Wkrótce włączymy część z prac z do naszej wystawy „Sposoby widzenia”. Chcemy, by kolekcja Demarco stała się nie tylko przedmiotem badań, lecz inspiracją dla artystów, badaczy i publiczności - zdradzał dyrektor Daniel Muzyczuk.

Ważne dla prezentacji kolekcji są plany związane z rozbudową Muzeum Sztuki, czyli utworzeniem MS3 przy ul. Drewnowskiej.

- Będziemy starać się o środki zewnętrzne. Mamy tyle wspaniałych dzieł, że aby je wszystkie udostępniać zdecydowanie musimy się rozbudować - podsumowała marszałek Joanna Skrzydlewska.

16 XII 2025